

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
 ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

37.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
 6-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Harmintz sípoló 's durrogató Posta-Le-
 gények, és hat Posta-Tifztek által hor-
 doztatott-meg *Béts* Városának nevezete-
 sebb úttzáinn és piattzainn, Nóvembernek
 4-dik napján délelőtti tíz és tizenegy óra
 között *Marquis Chasteller* (Marki *Satlér*)
 a' ki Ingenieur - Oberstlieutenántságból,
 Obersterségre emeltetett *F. Urunk* által:
 mivel Oct. 29-dik napján, következő

Q q

értelmű győzedelmi Tüdosítással indult *Moguntziából* Gróf *Clerfayt* Vezérünktől:

„Egész éltendeig foglalatoskodott vala az ellenség azon sántzainak készítésében, mellyekből a' *Rajna*' bal-melleyékén szándékozott ostromlani *Moguntziát*: de valóban képzelhetetlen és felette különös erősségűek is azok, mint már most egész valóságokban lehet látni kívül belől: mint-hogy Oct. 29-dikén reggel megtámadtatta azokat Gróf *Clerfayt*, 's olly diadalmasan el-foglaltatta: hogy ötvennél több ágyúkat, 's igen sok munitziós szekereket nyért: és kétezernél felesebb számú Frantzia Katonák, mintegy hatvan Tisztjeikkel és két Generálisokkal együtt estek fogságunkba. Ezen említett két frantzia Generálisoknak, és a' Vezérjek' két Generál-Adjutánsainak is — kik hasonlóképpen foglyainkká lettek — bizonyágtétele szerént, ötvenkét Batalionokból, és öt lovas Regementekből állott az el-verettetett *Frantzia* Sereg.“

(Egy Fr. Batalionban mintegy ötszáz; egy lovas Regementben pedig tizenkétszáz ember vagon.)

„Részünkről nem igen nagy vólt egyéb aránt a' veszteség, hanem hogy Báró *Schmerzing*, és Gróf *Wolkenstein* Generálisainktól fosztattunk meg, kik a' hartz' véres mezején; példásan végezték vitézi pallyájokat. Tüdoakat vitt véghez egész Népünk, a' mint írja felöle Gróf *Clerfayt*;

de la' *Moguntziai, Kolóniai, Lüttichi, Salzburgi, és Bámbergi* Katonaságok is, mellyek egyesülve valának a' Miénkkel, igen vitézül viselték magokat. "

„Előlvígyázóit *Oppenheimba* állította Gróf *Clerfayt*: Ármádiáját pedig a' hartz mezején szállította táborba. "

Márki *Satlér* után egy Staféta is érkezett már *Bétsbe* bővebb Tudósítással, mellyben, kilentzvenre vagon téve nyertt ágyúinknak száma. — Beszélli Márki *Satélé*, hogy a' *Frantzia* Sántzok, hat sorú úgy nevezett *Farkas-vermekkel* is körül vóltak véve. Az ilyen Vermekbe, hogy bé ne húllyon az előre nyomakodó Katonaság; deszkákat vagy lajtorjákat szokott azoknak tetejére háyni hirtelenséggel: 's a' le-fektetett deszkákon vagy lajtorjákon nyomúl elébb elébb közelebb a' sántzhoz. Vitéz-népünk, önnön magából tsinált magának által-útat az említett *Farkas-vermeknek* hat sorainn, úgy; hogy egy rész belőlle le-ugrált önként a' Vermekbe; 's a' le-ugrálttaknak vállaikon hatott által a' több rész. — Temérdek a' préda, melly, diadalmas Seregünk' kezére jutott: mivel az ellenség' sántzai mindennemű készületekkel a' bámulásig meg-vóltak rakva.

Wurmser' Magyar Lovas Regimentjének Oberstere Gróf *Klenau*, Vitézi-éremleinek tisztelő-jutalmául nyerte a' *Má-*

ria - Therésia' Katonai-rendjének Kis-Keresztjét.

(A' Kis-Keresztes Vitézei között M. Therésia' Katonai-rendjének némelleyek négy-; mások pedig hatzáz forintot kapnak elztendőnként; az úgy nevezett Kommandátorai vagy Középszzerű Vitézei a' Rendnek, ezer forintot; a' Nagy-Keresztes Vitézek pedig ezerötzázat.)

Frankfurtból Octób. 30-dikánn : —
 „*Düsseldorf-ból* a' Palatinátusi Választó-Hertzeg' Ministerét *Hompesch* Bárót, felfogták a' vissza-vonúltt Frantziák 's elvittek magokkal : de *Joubert* nevű Nemzeti-gyűlési Kommisszárius vissza-botsáttatta abból az okból, mivel a' *Düssedorff*i Kormányfzékkel lett Kötésnek egy Tzikkelye vólt az, hogy szabadon maradhasson *B. Hompesch*, ha úgy fog nékie tettezni *Düssedorff*-ban.“

A' *Berlini Újságnak* 24-dik Octóberi Darabja, így ír a' Frantziáknak, *Frankfurt* mellől lett vissza-vonúlássokról : —
 „Octóbernek 12-dik éjtszakáján jónak tálták a' Frantziák, vissza-vonni magokat *Höchsti* tanyájokból *Kronenburgig*. Hogy ezt tselekedték: Gróf *Clerfayt'* intézetei indították arra őket.“

Nagy - Britanniából. —

Hogy némelley *Angliai* Katona- és Kalmár-hajók, *Portugallia'* déli tsútsától nem messze, sokkal nagyobb erejű *Frantzia* hajókra bukkantak legyen Oct. 7-dik napján ;

ezt a' hírt, *Justina* nevezetű sebes menésű hajó vitte az *Angliai* parthoz Octób. 15-dikén. Már azóta többen is érkeztek az említett *Anglus* Kalmár-hajók közzül *Anglia'* partjához: de még ugyan tsak nem lehetett bizonyost írni 20-dik Octóberben is a' veszteségről.

Az *Algtri Dej*, mihelyt békességre lépett az *Amérikai Szabad Közönséges-Társasággal*: azonnal *Nagy - Britanniát* választotta magának ellenségévé, és a' hadizenést nem tsak azon kezdte, hogy *Algírból* egy hónap alatt lejendő el-távozást parantsolt az *Anglus* Consulnak; hanem valóságos ellenségeskedésenn is, mert egy *Angliai* Rabló-hajót, melly *Algír'* partjánál tartózkodott vólt, véletlenül egyszerre el-foglaltatott, és az embereket rólla el-adattatta mint Rab-szolgákat.

Anglia' partjától, ismét a' nagy tengerre készült — *azújjabb Tudósítások szerént* — ki-fzállani az *Orosz* Hajóssereg; mivel *Frigyes-Belgyiom'* részéről nem tsak a' Hajóssereg vagyon kinn ismét a' nagy tengeren; hanem számos Rablók is járnak fel's alá, mellyek kevés idő alatt, sok *Anglus* hajókat kapkodtak el.

Úgy írják *Londonból*, mint bizonyosan meg-határozott dolgot, hogy télen által is, valamig tartani fog a' had *Frant*

zia - Országgal: mindég lessz a' *Frantzia* partoknál egy derék Hajósserege *Nagy-Britanniának*. *Harvey* Admirális' Seregét, a' Lord *Bridporté* fogja ott fel-váltani, melly mindjárt indul, mihelyest hajóinak igazgattatásával készen lehet.

A' *Napkeleti-Indiából* várt *Kalmár-hajók* — számszerént mintegy nyóltzvanan — sizerentsésenn el-érkeztek összeséggel a' *Leithi* Kikötőhelybe. — Azok a' *Kalmár-hajók* ellenben, mellyek *Napnyugoti-Indiából*, és nevezetesen *Jamaika'* Szigetéből indultak, de szélvész által széllyel-szórtattak: negyven héjjokkal érkeztek *Anglia'* partjaihoz. Kilentzet belőlök — *hiteles Tudósítások szerént* — az ellenség kapkodott el: a' többekről, úgymint harmintzegegyről, olly hír futamodott ki a' *Loyds'* Kávéházából Oct. 12-dikénn *Londonban*, hogy azok meg-menekedtek a' *Frantziáktól*, és már az *Angliai* partoknál is vagynak.

Spanyol - Országból —

Az *Udvar* egy *Királyi-Kommisszáriust* küldött *S. Domingóba*, a' ki által-adja ott a' *Frantziáknak* azt a' részt, mellyet a' *Spanyolok* bírtak vólt *S. Domingóból*. — Tizennégy első-nagyságú *Katona-hajók* is vettek parantsolatot, hogy a' *Cadixi* Kikötőhelyből, *Havanna* Városá' Kikötőhelye felé indullyanak, az *Amériкаи Spanyol Birtokoknak* védelmezésére.

Mádrítba egy *Kurír* érkezett *Sept*,

15-dikénn *Lisbon*ából, és minekutánna két napot mulatott volna *Mádrítban*: *Páris* felé vette útját. Mindent el-követ a' *Spanyol* Udvar, hogy *Portugalliát* is össze-békéltethesse *Frantzia*-Országgal.

A' Békesség' ki-hirdetése, nagy tze-remóniával ment véghez Sept. 5-dik nap-ján *Mádrítban*. Három magas Állók vól-tak t. i. készítve különbkülönb részeibenn a' Városnak. Mind egyikhez ezen Állók közzül, négy Királyi Heroldok, Trombitásoktól, Dobosoktól, 's huszonnégy Ki-rályi Lovász-Legényektől vezettetve, és a' *Kasztíliai* Kamarának két Királyi Sze-kretáriussaitól 's hat Udvari-Tisztektől kísértetve lovaglottak, 's az Udvari-Tisztek-vel együtt fel-menvénn az Állóra, a' leg-öregebbik Herold kezébe vette a' Kir. Jelen-tést, 's minekutánna háromszor kiáltotta volna az össze-gyülekezett Sokaságnak; *Hallyátok! Hallyátok! Hallyátok!*: ol-vasáshoz fogott, mellynek summája oda ment ki, hogy meg-van a' Békesség: mi-nekokáért senki ne találtassék, a' ki vagy szóval vagy tselekedettel meg-méréfzlené sérteni a' Békesség-kötést: mert ha meg-sérti: minden kíméllés nélkül úgy fog büntetödni, mint Békesség-háborító.

Spanyol-Országnak leg-szebb Vidéké-ben fekszik az a' *Selva di Roma* nevü jószág, 's öt mértföldnyi kerületü részét teszi *Gra*

nada Tartományának; a' mellyet ajándékul nyert az első Minister, a' Békesség' Innepe-napján. Esztendőnként eggy millió *Real* vólt eddig belöle a' jövedelem, de jó gazdaskodás által, lehet két annyi is. Örökre és minden adó-fizetés terhe nélkül fogják bírni ezen szép Józsgot még a' Maradékai is az első Ministernek: olly fel-tétellel mindazáltal — *mint az e' végett költt Királyi Végzésben nyilván ki vagon téve* — hogy mind maga *Don Emanuel Godoy* (ez az eredeti neve az első Ministernek), mind pedig Maradékai is, tartozzanak a' magok titulusaikban leg-elöl tenni mindenkor a' *Békesség - Hertzege* nevezetet. — A' Békesség' munkájábéli különös érdemét *Alcudia* Hertzegnek így fejezi ki a' Király, említett-Dékrétomjában: „Az én Országom' java eránt való Királyi gondoskodásom, el nem érte vólna azt a' tzelt, mellyet fel tettem magamnak, hanem ha az én első Státus-Secretáriusomnak *Don Emanuel Godoy*nak hathatósága, egész tökéletességre vitte vólna mind azt, a' mit én rendeltem.“

Frigyes - Belgyiomból. —

Ezen Közönséges-Társaságbéli minden Klúbok' vagy Népi-Társaságok' Küldöttjeinek *Hágai*-gyűlése meg-esküdt vólt, hogy addig el nem oízol, míg a' Fő-Kormányfzék által Törvényyé nem tevödik,

hogy a' Batavusok vagy Frigyes-Belgák között is hasonló Nemzeti-gyűlés állítás-sék-fel, mint a' Frantziáknál lévő. Végre-hajtvánn ebbéli kívánságát a' Klúbista-gyűlés; el-öfzlott Oct. 16-dikánn. Ámbár t. i. egy a' hét Frigyes-Tartományok köz-zül *Zelándia* állhatatosan ellenzi az említett Nemzeti-gyűlésnek fel-állítását: más Frigyes-Tartomány *Frísia* is tsak úgy egy-gyezett meg abba, hogy a' fel-állítandó Nemzeti-gyűlésnek nagyobb hatalma ne legyen, mint az arról előre fel-tett Plá-numban vagyon ki-szabva: mindazáltal a' több öt Frigyes-Tartományoknak Képvi-selői meg-határozták Octób. 15-dik nap-jánn, a' Klúbista-gyűlés által sürgettetett Nemzeti-gyűlésnek fel-állítatását: hanem annak mi-formán lejendő el-intéztetéséről való Végzést el-halasztották Nóvembernek húszonötödik napjára. “

Frantzia-Országból. —

Az újj Konstitútzsiót fel-állított Nemzeti-gyűlésnek utolsó zavaros idejében, mitsoda Tagokból állottak az Igazgató Deputátziók, illő tudni: imé azért közöllyük azoknak neveiket. — *A' Közjóra-ügyelő Deputátzió' Tagjai*: Merlin de Douai; Cambacères; Öregbbik Eschasseriaux; Boissy d' Anglas; Sieyes; Reubel; Lesage d' Eure et Loire; Louvet; Jean de Bry; Letourneur de la Manche; Reveillere-Le-

paux; Daunou; Berlier; Thiébaudeau; Chenier és Gourdan, kik közzül a' két elsők, ennekelőtte is voltak már két ízben Tagjai a' Deputátzióknak; valamint egy ízben Azok is, kik az említett két elsők után 3-dik 4-dik 5-dik 6-dik és 7-dik helyet foglalnak az elő-számlálás' rendjében. *Lesage, Louvet, és Lepaux*, azok közzül valók, kiket *Robespierre*, Törvény-óltalmán kívül valóknak, az az mindenütt a' hol találatnak meg-ölettetőknek hirdettetett ki. *Marec*nek ki-kellett volna lépni a' Deputátzióból azzal az alkalmatossággal, midőn a' Deputátzió' negyed-részenek utólszori szokott változása történt: de mivel Ő különösen az Eleségszállításra vigyázott; meg-hagyódott a' Deputátziónál rendkívülvaló 17-dik Tagnak, mind addig, míg el-öfzlandó vala a' Nemzeti-gyűlés. — A' *Közbátorságra-ügyelő Deputátzió Tagjai*: Colombel de la Meurthe; Barras, (a' ki Vezérje volt Octób. 5-dikénn a' Republikánus Katonaságnak); Isabeau; Cales; Gaultier; Pemartin; Montmayou; Guyomard; Kervelegan; Delaunai; Bailly; Bailleul; Quirot; Hardy; Bordas; és Roberjot. Ezek között ketten vagynak olyanok, kiket nem tsak ki-mustrált *Robespierre* a' Nemzeti-gyűlésből; hanem Törvény' óltalmán kívül valóknak is ki-hirdettetett, úgymint, *Kervelegan és Hardy*.

A' Közbátorságra - ügyelő Deputátzió úgy adta a' Nemzeti-gyűlés' eleibe Octób. 20-dikán mint szükséges dolgot, hogy a' Pártosok' meg-ítélésére fel-állított három Katonai - Kommissziók, ötödik *Bru-maireig* (26-dik Octóberig) folytathassák a' magok hivatalyokat.

A' Közjóra - ügyelő Deputátzió' nevében, Octóber' 20-dik napján akarta tudósítani *Chenier* a' Nemzeti-gyűlést, a' Közönséges-Társaságnak déli részei felől: de el-halasztotta Tudósítását, abból az okból; mivel éppen 20-dik Octóberbenn érkeztek ismét új Tudósítások, a' nevezett Ré-szekről

A' Törvényhozó-test, vagy a' jövő-dőbéli Nemzeti-gyűlés' Tagjainak és az Igazgató - Tanátsnak vagy Direktóriumnak öltözete eránt azt végezte a' Nemzeti-gyűlés 20-dik Octóberbenn, hogy frantzia öltözet' neme legyen az, hanem annak különösségeit a' Közönséges-tanításra ügyelő Deputátzió gondollya ki, 's vélekedését közölye a' Gyűléssel Oct. 21-dikénn,

Ama' boldogtalan emlékezetű *Robes-pierrenek* nevezetes Tzimborássai *Collot-d' Herbois* és *Billaud - Varennes* néhai Nemzet-gyűlési Tagok eránt, olly Tudósítás érkezett *Amérikából*; hogy *Cayenne* nevű *Amérikai* Szigetbe épenn érkeztek.

Brüsszelben, szomorú halgatásba vala merülve a' Népnek leg-nagyobb része Oct. 11-dikén, mellyenn, a' Frantziákkal tartó Rész, *Belgyiomnak* és *Luttichnek* a' Fr. Közönséges-Társasággal való egyesülését inneplette.

Elegyes Tudósítások.

Dániának Fő-Városából Koppenhágából Oct. 17-dikénn: — „A' melly Kato- na-hajók partunk előtt feküdtek ekkoráig: meg fognak a' télenn által is hagyatni ab- ban az állapotbann, a' mellyhenn eddig vóltak. “

A' *Svéd Király*, e' folyó esztendő' Nó- vemberének első napján lett tizenhét esz- tendős, melly idő-pontra köteles vólt az Igazgató *Südermanlandi Hertzeg*, Felesé- get nézni ki az Iffjú *Svéd Királynak*: né- zett is mint hitelesen írják t. i. Mecklen- burg-Schverini *Louisa Charlotta* nevezetű Hertzeg Kisasszonyt.

Mannheim eránt, a' már közlött Tu- dósításoknál újjabb nem érkezett még Gróf *Wurmsertöl*: hanem fundamentomosan fel lehet tenni, hogy híre menvén a' *Mogun- tzia*-mellyéki ditső győzedelemnek *Mann- heimhoz*, igyekeztek azt magoktól el-hagy- ni a' Frantziák; ne hogy a' *Rajna'* bal- mellyékén úgy körül-vétettessenek Gróf *Clerfayt* által: mint a' jobb *Rajna*-mellyé-

ken vagynak Gr. *Wurmser* által körül-vé-
tetve.

Konstantzinápolyból Sept. 16-dikánn:
„ A' Török Tengeri-Vezér (Kapután Ba-
sa) egy nagy Máltai Rabló-hajót fogott az
Archipelaguson (Európa és Kis-Asia kö-
zött fekvő tengerenn), mellyről annál na-
gyobb kívánsággal várattatik ide vissza:
minthogy az ő jelenléte igen szükséges, a'
nyughatatlan és még most is gyakran gyűj-
togató Népek le-tsendesítésére, 's a' Top-
tsok és Jantsárok között még ekkoráig is
fenn forgó pernek el-igazítására.“

Magyar Ország.

Posonból. Név. 2-dikánn: — „ Az
Evangelikusok' itteni Oskolájának első
Prófessorát T. *Stretskó* György Urat éppen
a' tanítás közben, gutta-ütés érte, melly,
végét is szakasztá mai napon, köz-haszon-
ra szenteltt életének.“

Kalotsai Érsek Gróf Kolegrádi *Ko-
lonics* László Ö Excellentziája, több Üri
Deputátusokkal együtt, tiszteletére kül-
detvén Királyi Helytartónknak 20-dik Sep-
temberben a' *Budai Várba*, következén-
dő fontos rövidségü Beszéddel közöntötte
vólt Ö Királyi Fő-Hertzezségét:

Comparemus coram Celsitudine Ve-
stra Regia Ablegati Comitatum Pest, Pi-
lis, et Solt, nuncii singularis nostrae lae-

titiae, et exultationis, de felicissimo Celsitudinis Vestrae Regiae ad hanc Metropolitim Regni, et Comitatum horum adventu.

Communis quidem est haec totius Regni laetitia; sed nostra etiam peculiari quodam nomine dicenda, dum singulari vinculo Celsitudini Vestrae, qua Supremo Comiti nostro, nos jungi gloriamur.

Felix hic Celsitudinis Vestrae Regiae ad nos adventus, partem amararum lacrimarum nostrarum abstergit.

Optimum Principem infausto eventu amisimus; alium clementissimus Rex noster Ei substituit, qui et generis claritate Ei aequalis, et virtutum Ejusdem aemulator esset assiduus, utque vulneris acerbilitatem, si fieri posset, ne sentiremus quidem, pro sollicita Sua in nos paterna charitate, adeo promptam vulnere medelam adhibuit, ut quasi uno nuntio et vulnus acceptum, et remedium intelligeremus. Lenivit eam profecto, dum Celsitudinem Vestram Regiam nobis dedit, ut in Fratrem Fratrem, quem amiseramus, inveniremus.

Faxit jam Divina bonitas, ut hoc dono nobis quam diutissime frui liceat! ne, novo accepto vulnere, vulnus cicatrice obductum recrudescat, et insanabile reddatur. Quod ne fiat, votis nostris Deum interpellabimus. Caeterum nos, et Comi-

tatus, quorum nomine hic adstamus, Benignitati, et patrocinio Regiae Celsitudinis Vestrae omni cum demissione commendamus.

Jelentés.

A' már esmeretes *Keresztyéni Tanítások és Imádságok*, negyedszer ki-adva, és magától az Authortól, a' számtalan nyomtatásbéli hibáktól meg-jobbítva, és egynehány újj Részekkel meg-bővítve, ki-kelt a' nyomtató sajtó alól, és találtatik *Posonban* és *Pesten* most *Leopoldi Vásárkor* a' Nyomtatónál *Wéber Simon Péternél*, *Debretzenben* pedig magánál az Authornál *T. Szikszai György Préd. Úrnál*; az ára 1 for. 15 kr. — Ezen kívül találatnak *Wéber Simon Péternél* ezen újj Könyvek:

M. T. Cicerónak az embernek Tisztéről és kötelességeiről a' maga Fiához írt három Könyvei. Magyarra fordította *Kovácsnai Sándor*, ki-adta *Engel Krisztián János*. 40 kr.

A' Természet Históriája, mellyben az Ásványoknak, Plántáknak, Állatoknak három világát, azoknak meg-esmértető bélyegeivel, természetekkel, hasznokkal, Hazájokkal, rendbe fzedve, és a' gyenge elmékhez alkalmaztatva, mind együtt Magyar nyelven leg-először botsátja - ki *Gát István*. 30 kr.

Újj - Méhész, vagy is a' Méheknek Magyar Hazánkhoz alkalmaztatott Gondviselése. Ki-adatott *Galgócz Várossának Plébánussától Handerla Györgytől*. Második meg-bővített, 's jobbított Kiadás. 20 kr.

Imádságos Könyv, melly a' Keresztynén Ember' mindennemű állapotjához, és a' Magyar Anyaszentegyháznak szokásihoz alkalmaztatott; író-papíroson 30 krajtz, nyomtató-papíroson 20 kr.

Rövid idő múlva ki-kerülnek a' nyomtató Sajtó alól:

A' Világnak Közönséges - Historiája; a' mellyet, Magyar Hazájához viseltető Szeretettől ösztönöztetvén, és egynehány jeles és hiteles Authorokból ki-ízedetvén ugyan ezen Hazájának élő-nyelvén bátorodik nékie, mint igaz fiúi szeretetnek áldozatját mély alázatossággal bemutatni Gróf *Gvadányi József*, Magyar Lovas Generális; nagy 8-ad formában. Első Szakasz.

Yung' Éjtszakái és egyéb Munkái, mellyek Magyar nyelvre fordítottak *Pétzeli József* által. Második Kiadás. II. Darabokban. 1 for.

